

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)
της 9ης Ιουλίου 1997 *

Στην υπόθεση T-4/96,

S,

προσφεύγουσα,

κατά

Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενου από τον Timothy Millet, νομικό σύμβουλο για τις διοικητικές υποθέσεις, με τόπο επιδόσεων το γραφείο του τελευταίου στην έδρα του Δικαστηρίου, Kirchberg,

καθού,

που έχει ως αντικείμενο, πρώτον, αίτημα ακυρώσεως της αποφάσεως του Δικαστηρίου της 11ης Απριλίου 1995, στο μέτρο που στη απόφαση λαμβάνεται υπόψη ποσοστό αναπηρίας 6 % για τον υπολογισμό της αποζημιώσεως του άρθρου 73 του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, δεύτερον, αίτημα περί αναγνώρισεως του δικαιώματος της προσφεύγουσας επί της εν λόγω αποζημιώσεως υπολογιζομένης βάσει ποσοστού αναπηρίας 30 % και, τρίτον, αίτημα επιδικάσεως αποζημιώσεως λόγω πταίσματος του καθού,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους K. Lenaerts, Πρόεδρο, P. Lindh και J. D. Cooke, δικαστές,

γραμματέας: A. Mair, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 5ης Μαρτίου 1997,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Ιστορικό της διαφοράς

- 1 Η προσφεύγουσα εισήλθε στην υπηρεσία του Δικαστηρίου στις (...) ¹.

- 2 Λίγο χρόνο μετά την ανάληψη των καθηκόντων της, η προσφεύγουσα ασθένησε και υποχρεώθηκε να παύσει προσωρινά να εργάζεται. Στις (...), η επιτροπή αναπηρίας που προβλέπεται από το άρθρο 13 του παραρτήματος VIII του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής: ΚΥΚ) αναγνώρισε ότι η προσφεύγουσα είχε προσβληθεί από ολική διαρκή αναπηρία που την καθιστούσε ανίκανη να ασκήσει τα καθήκοντα που αντιστοιχούν σε κάποια θέση της σταδιοδρομίας της. Στις (...), η αρμόδια για τους διορισμούς αρχή (στο εξής: ΑΔΑ) αποφάσισε να τη συνταξιοδοτήσει αυτεπαγγέλτως, χορηγώντας της σύνταξη αναπηρίας δυνάμει του άρθρου 78 του ΚΥΚ.

¹ — Ορισμένες ημερομηνίες δεν παρατίθενται προς τήρηση της ανωνυμίας της προσφεύγουσας.

- 3 Κατόπιν της από (...) θετικής εκθέσεως της επιτροπής αναπηρίας, η προσφεύγουσα ανέλαβε και πάλι υπηρεσία στο Δικαστήριο στις (...). Ωστόσο, στις (...) ασθένησε και πάλι και έπαυσε οριστικά να ασκεί τα καθήκοντά της.
- 4 Στη συνέχεια, εντός του Δικαστηρίου κινήθηκαν δύο διαδικασίες, παράλληλες και ανεξάρτητες η μία από την άλλη.
- 5 Η πρώτη διαδικασία κινήθηκε με πρωτοβουλία του Δικαστηρίου βάσει των άρθρων 53, 59 και 78 του ΚΥΚ. Στις (...), ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου αποφάσισε να υποβάλει την περίπτωση της προσφεύγουσας στην κρίση επιτροπής αναπηρίας, η οποία, και πάλι, αναγνώρισε ότι η προσφεύγουσα είχε προσβληθεί από διαρκή και ολική αναπηρία κατά την έννοια του άρθρου 78. Στις (...), η ΑΔΑ αποφάσισε και πάλι να τη συνταξιοδοτήσει αυτεπαγγέλτως, χορηγώντας της εκ νέου σύνταξη αναπηρίας δυνάμει του άρθρου 78. Από τη δικογραφία προκύπτει ότι, στο πλαίσιο αυτής της διαδικασίας, η επιτροπή αναπηρίας δεν αποφάνθηκε όσον αφορά την επαγγελματική προέλευση της ασθένειας της προσφεύγουσας (παράρτημα 2 του υπομνήματος απαντήσεως).
- 6 Αυτή η διαδικασία δεν αμφισβητείται στο πλαίσιο της υπό κρίση διαφοράς.
- 7 Η δεύτερη διαδικασία κινήθηκε με πρωτοβουλία της προσφεύγουσας βάσει του άρθρου 73 του ΚΥΚ. Θεωρώντας ότι οι σωματικές και ψυχολογικές διαταραχές από τις οποίες έπασχε οφείλονταν στις συνθήκες εργασίας της, η προσφεύγουσα υπέβαλε, με επιστολή της 18ης Δεκεμβρίου 1989, αίτηση αναγνώρισεως της επαγγελματικής προελεύσεως της ασθένειάς της.
- 8 Κατόπιν της αιτήσεως αυτής, ο ιατρός που όρισε το Δικαστήριο, Δρ. De Meersman, με ιατρική έκθεση της 4ης Δεκεμβρίου 1990, γνωμάτευσε ότι η ασθένεια της προσφεύγουσας δεν συνιστούσε «επαγγελματική νόσο (...) ή (...) επιδείνωση, λόγω του επαγγέλματος, προϋπάρχουσας νόσου». Βάσει της εκθέ-

σεως αυτής και κατ' εφαρμογήν του άρθρου 21, πρώτο εδάφιο, της ρυθμίσεως σχετικά με την ασφάλιση έναντι των κινδύνων ατυχήματος και επαγγελματικής νόσου των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής: ρύθμιση), η ΑΔΑ κοινοποίησε στην προσφεύγουσα, στις 20 Φεβρουαρίου 1991, σχέδιο αποφάσεως με την οποία απέρριπτε την αίτηση της προσφεύγουσας περί αναγνώρισεως της επαγγελματικής προελεύσεως της ασθένειάς της.

- 9 Με επιστολή της 17ης Απριλίου 1991, η προσφεύγουσα ζήτησε τη γνωμάτευση υγειονομικής επιτροπής, σύμφωνα με το άρθρο 21, δεύτερο εδάφιο, της ρυθμίσεως. Η εν λόγω υγειονομική επιτροπή συνέταξε δύο εκθέσεις.
- 10 Με την πρώτη έκθεσή της, της 3ης Μαρτίου 1993, γνωμάτευσε ότι «αφορμή της αγχώδους καταθλίψεως την οποία [παρουσίαζε] η κ. S [υπήρξε] η εργασία της· όμως, [ότι] η παθολογική κατάστασή της [οφειλόταν] κατά 50 % στην παθολογική προσωπικότητά της, κατά 30 % στα γεγονότα της ζωής της και κατά 20 % στην εργασία της». Η εν λόγω επιτροπή διευκρίνισε ότι «η άσκηση του επαγγέλματος δεν [ήταν] η ουσιώδης ούτε η καθοριστική αιτία της ασθένειας από την οποία [έπασχε] η κ. S».
- 11 Θεωρώντας ότι δεν ήταν σε θέση να λάβει απόφαση βάσει της εκθέσεως αυτής, η ΑΔΑ, με έγγραφο της 20ής Ιουνίου 1994, ζήτησε από την υγειονομική επιτροπή να απαντήσει σε πέντε συμπληρωματικές ερωτήσεις, ήτοι:
  - «1) να καθορίσει το ποσοστό της διαρκούς αναπηρίας από την οποία εξακολουθεί να πάσχει η κ. S·
  - 2) να διευκρινίσει αν η ενδιαφερομένη έπασχε ήδη από προϋπάρχουσα νόσο κατά την είσοδό της στην υπηρεσία των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων·
  - 3) σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως, να αναφέρει αν είναι επαρκώς αποδεδειγμένο ότι υφίσταται άμεση σχέση μεταξύ της ασθένειας και της ασκήσεως της επαγγελματικής δραστηριότητας της κ. S στις Κοινότητες·

4) σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, να αναφέρει αν είναι επαρκώς αποδεδειγμένο ότι η ασθένεια επιδεινώθηκε και ότι υφίσταται άμεση σχέση μεταξύ της ενδεχομένης αυτής επιδεινώσεως της ασθένειας και της ασκήσεως της επαγγελματικής δραστηριότητας της ενδιαφερομένης στις Κοινότητες·

5) να καθορίσει, εφόσον παρίσταται ανάγκη, το ποσοστό αναπηρίας που οφείλεται στην ενδεχόμενη αυτή επιδείνωση».

12 Με δεύτερη έκθεση της 12ης Ιανουαρίου 1995, η υγειονομική επιτροπή απάντησε στις πέντε συμπληρωματικές ερωτήσεις της ΑΔΑ ως εξής:

«1) όσον αφορά το πρώτο ερώτημα: το ποσοστό διαρκούς αναπηρίας από την οποία εξακολουθεί να πάσχει η κ. S είναι 30 %·

2) όσον αφορά το δεύτερο ερώτημα: η κ. S δεν έπασχε από προϋπάρχουσα νόσο κατά την είσοδό της στην υπηρεσία των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων·

3) όσον αφορά το τρίτο ερώτημα: η άμεση σχέση μεταξύ της ασκήσεως της επαγγελματικής δραστηριότητας της κ. S στις Κοινότητες και της ασθένειάς της εκτιμάται σε 20 %. Δηλαδή, σε κλίμακα 100 βαθμίδων, η άσκηση των επαγγελματικών δραστηριοτήτων ευθύνεται κατά 20 %, η παθολογική προσωπικότητα της ενδιαφερομένης κατά 50 % και τα γεγονότα της ζωής της κατά 30 %·

4) και 5) όσον αφορά το τέταρτο και το πέμπτο ερώτημα: ενόψει της απαντήσεως που δόθηκε στο τρίτο ερώτημα, παρέλκει η απάντηση στα ερωτήματα αυτά.»

13 Βάσει αυτής της δεύτερης εκθέσεως, η ΑΔΑ εξέδωσε στις 11 Απριλίου 1995 την ακόλουθη απόφαση:

«1) Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 3, παράγραφος 2, της [ρρυθμίσεως], αναγνωρίζεται στην S μερική διαρκής αναπηρία 30 %, η οποία οφείλεται κατά ποσοστό 20 % στην άσκηση των καθηκόντων της στην υπηρεσία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

2) Η S θα εισπράξει αποζημίωση ύψους 1 094 745 [BFR], υπολογιζόμενη βάσει του ποσοστού 6 % (30 % x 20 %) και λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των βασικών μισθών των δώδεκα μηνών προ της ημερομηνίας του ιατρικού πιστοποιητικού της (...), στο οποίο γίνεται λόγος περί ασθενείας οφειλομένης στις συνθήκες εργασίας, ήτοι: μηνιαίος βασικός μισθός 190 060 [BFR] x 12 μήνες x 8 x 6 %».

14 Αυτή ακριβώς η απόφαση προσβάλλεται εν προκειμένω.

15 Στις 5 Ιουλίου 1995, η προσφεύγουσα υπέβαλε διοικητική ένσταση κατ' εφαρμογήν του άρθρου 90 του ΚΥΚ κατά της αποφάσεως αυτής. Η διοικητική ένστασή της απορρίφθηκε με απόφαση της αρμόδιας για την εξέταση των διοικητικών ενστάσεων επιτροπής του Δικαστηρίου της 2ας Οκτωβρίου 1995, η οποία κοινοποιήθηκε στην προσφεύγουσα στις 16 Οκτωβρίου 1995.

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

16 Υπ' αυτές ακριβώς τις συνθήκες, η προσφεύγουσα, με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 15 Ιανουαρίου 1996, άσκησε την υπό κρίση προσφυγή. Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (τέταρτο τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων.

17 Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά τη συνεδρίαση της 5ης Μαρτίου 1997.

18 Με το δικόγραφο της προσφυγής της, η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να ακυρώσει την απόφαση την οποία έλαβε το Δικαστήριο, υπό την ιδιότητά του ως ΑΔΑ, στις 11 Απριλίου 1995 καθόσον η απόφαση αυτή βασίζεται σε ποσοστό αναπηρίας 6 % για τον υπολογισμό της αποζημιώσεως του άρθρου 73 του ΚΥΚ·

— να αναγνωρίσει το δικαίωμα της προσφεύγουσας επί της αποζημιώσεως του άρθρου 73 του ΚΥΚ, υπολογιζομένης βάσει ποσοστού αναπηρίας 30 %·

— εφόσον κριθεί αναγκαίο, να ακυρώσει την απόφαση της 2ας Οκτωβρίου 1995 περί απορρίψεως της διοικητικής ενστάσεως της προσφεύγουσας, και

— να καταδικάσει το καθού στο σύνολο των δικαστικών εξόδων.

19 Με το υπόμνημα απαντήσεως, η προσφεύγουσα ζητεί, επιπλέον, από το Πρωτοδικείο:

— να υποχρεώσει το καθού να καταβάλει ποσό ανερχόμενο, με κάθε επιφύλαξη, σε 1 973 541 βελγικά φράγκα (BFR) και αντιπροσωπεύον τους τόκους, υπολογιζόμενους προς 8 %, επί της αποζημιώσεως την οποία η προσφεύγουσα δικαιούται δυνάμει του άρθρου 73 του ΚΥΚ για την περίοδο από 18 Δεκεμβρίου 1989 έως 20 Ιουνίου 1994.

- 20 Με το υπόμνημα αντικρούσεως, το καθού ζητεί από το Πρωτοδικείο:
- να απορρίψει την προσφυγή ως αβάσιμη και
  - να ορίσει ότι η προσφεύγουσα θα φέρει τα δικαστικά έξοδά της.
- 21 Εξάλλου, με το υπόμνημα ανταπαντήσεως, το καθού ζητεί από το Πρωτοδικείο:
- να απορρίψει ως απαράδεκτο το αίτημα που υπέβαλε για πρώτη φορά η προσφεύγουσα με το υπόμνημα απαντήσεως και με το οποίο ζητείται να υποχρεωθεί το καθού στην καταβολή τόκων ύψους 1 973 541 BFR και,
  - εν πάση περιπτώσει, να απορρίψει την προσφυγή ως αβάσιμη.

Επί του αιτήματος περί αναγνώρισεως του δικαιώματος της προσφεύγουσας επί της αποζημιώσεως του άρθρου 73 του ΚΥΚ, υπολογιζομένης βάσει ποσοστού αναπηρίας 30 %

- 22 Με τα αιτήματά της, η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο να αναγνωρίσει το δικαίωμά της επί της αποζημιώσεως αναπηρίας του άρθρου 73 του ΚΥΚ, υπολογιζομένης βάσει ποσοστού αναπηρίας 30 %. Παρατηρείται ότι με το αίτημα αυτό ζητείται από το Πρωτοδικείο να απευθύνει εντολή στο καθού να υπολογίσει την προμνησθείσα αποζημίωση βάσει ορισμένου ποσοστού. Όμως, ο κοινοτικός δικαστής δεν έχει αρμοδιότητα να απευθύνει εντολές σε κοινοτικό όργανο, διότι άλλως αντιτιπείται αποκλειστικά δικαιώματα της ΑΔΑ (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 13ης Ιουλίου 1993, T-20/92, Moat κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. II-799, σκέψη 36, και της 8ης Ιουνίου 1995, T-496/93, Allo κατά Επιτροπής, Συλλογή Υπ.Υπ. 1995, σ. II-405, σκέψεις 32 και 33).

23 Συνεπώς, το αίτημα αυτό είναι απαράδεκτο.

Επί του αιτήματος να μην περιληφθεί μέρος εγγράφου στη δικογραφία

24 Η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι, στο παράρτημα 4 του υπομνήματος αντικρούσεως, το καθού περιέλαβε το πλήρες κείμενο της ιατρικής εκθέσεως που συντάχθηκε στις 4 Δεκεμβρίου 1990 από τον Δρ. De Meersman (βλ. ανωτέρω σκέψη 8). Κατ' αυτήν, η έκθεση αυτή καλύπτεται από το ιατρικό απόρρητο και, επομένως, το καθού δεν μπορούσε να την προσκομίσει χωρίς τη συναίνεσή της. Εξάλλου, κατά την προσφεύγουσα, μόνον τα πορίσματα της εκθέσεως αυτής, και όχι το πλήρες κείμενο, παρουσιάζουν ενδιαφέρον στο πλαίσιο της υπό κρίση διαφοράς. Κατά συνέπεια, η προσφεύγουσα ζητεί να μην περιληφθεί η έκθεση αυτή στη δικογραφία, αλλά να ληφθούν υπόψη μόνον τα πορίσματά της.

25 Το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι, εν προκειμένω, οφείλει να επιφυλαχθεί να αποφασίσει επί του αιτήματος αυτού στο μέτρο που η εξέταση των ισχυρισμών και επιχειρημάτων των διαδίκων δεν προϋποθέτει το να ληφθεί υπόψη η έκθεση αυτή.

Επί των αιτημάτων ακυρώσεως

26 Προς στήριξη της προσφυγής της, η προσφεύγουσα προβάλλει τέσσερις λόγους ακυρώσεως:

— το παράνομο των εκθέσεων της υγειονομικής επιτροπής·

— παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως·

- παράβαση του άρθρου 73 του ΚΥΚ, των άρθρων 3, παράγραφος 2, και 12, παράγραφος 2, της ρυθμίσεως και του πίνακα των ποσοστών αναπηρίας που περιέχεται στο παράρτημα της ρυθμίσεως (στο εξής: πίνακας των ποσοστών αναπηρίας).
  - παραβίαση της αρχής της ισότητας.
- 27 Προτού εκτεθεί η επιχειρηματολογία των διαδίκων, πρέπει να υπενθυμιστούν οι διατάξεις που αποτελούν το νομικό πλαίσιο της υπό κρίση διαφοράς.
- 28 Το άρθρο 73 του ΚΥΚ περιλαμβάνεται μεταξύ των διατάξεων που αφορούν την κοινωνική ασφάλιση. Η παράγραφος 1 του άρθρου ορίζει, μεταξύ άλλων, ότι ο υπάλληλος καλύπτεται, από την ημέρα αναλήψεως υπηρεσίας, κατά των κινδύνων επαγγελματικής νόσου. Η παράγραφος 2 προβλέπει τη χορήγηση ορισμένων παροχών στις περιπτώσεις θανάτου, ολικής διαρκούς αναπηρίας και μερικής διαρκούς αναπηρίας, οφειλομένων σε επαγγελματική νόσο.
- 29 Σύμφωνα με το άρθρο 73, παράγραφος 2, στοιχείο β', σε περίπτωση ολικής διαρκούς αναπηρίας, ο υπάλληλος δικαιούται την καταβολή κεφαλαίου ίσου προς το οκταπλάσιο του ετήσιου βασικού μισθού, υπολογιζομένου βάσει των μηνιαίων μισθών που είχαν χορηγηθεί κατά τους δώδεκα μήνες πριν από το ατύχημα. Σύμφωνα με το άρθρο 73, παράγραφος 2, στοιχείο γ', σε περίπτωση μερικής διαρκούς αναπηρίας, ο υπάλληλος δικαιούται την καταβολή μέρους της αποζημιώσεως που προβλέπεται στο στοιχείο β', υπολογιζομένου σύμφωνα με τον πίνακα των ποσοστών αναπηρίας.
- 30 Οι όροι εφαρμογής του άρθρου 73 του ΚΥΚ καθορίζονται από τη ρύθμιση.

31 Το άρθρο 3 της ρυθμίσεως ορίζει την έννοια της επαγγελματικής νόσου ως εξής:

«1. Ως επαγγελματικές νόσοι θεωρούνται οι νόσοι που περιέχονται στον “ευρωπαϊκό πίνακα των επαγγελματικών νόσων” που έχει προσαρτηθεί στη σύσταση της Επιτροπής της 22ας Μαΐου 1990 (ΕΕ L 160, σ. 39) και στα ενδεχόμενα συμπληρώματά του, εφόσον, κατά την επαγγελματική του δραστηριότητα στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες, ο υπάλληλος διατρέχει τον κίνδυνο να προσβληθεί από αυτές τις νόσους.

2. Ως επαγγελματική νόσος θεωρείται επίσης κάθε νόσος ή επιδείνωση προϋπάρχουσας νόσου που δεν περιέχεται στον πίνακα που αναφέρεται στην παράγραφο 1, όταν αποδεικνύεται επαρκώς ότι προκαλείται από την άσκηση ή με αφορμή την άσκηση των καθηκόντων στην υπηρεσία των Κοινοτήτων.»

32 Το άρθρο 12 επιβεβαιώνει ως ακολούθως τις παροχές των οποίων τη χορήγηση προβλέπει το άρθρο 73, παράγραφος 2, στοιχεία β' και γ', του ΚΥΚ:

«1. Σε περίπτωση ολικής διαρκούς αναπηρίας του υπαλλήλου συνεπεία (...) επαγγελματικής νόσου, του καταβάλλεται το κεφάλαιο που προβλέπεται στο άρθρο 73, παράγραφος 2, στοιχείο β', του ΚΥΚ.

2. Σε περίπτωση μερικής διαρκούς αναπηρίας του υπαλλήλου συνεπεία (...) επαγγελματικής νόσου, του καταβάλλεται το κεφάλαιο που ορίζεται σε συνάρτηση με τα ποσά που προβλέπονται στον πίνακα ποσοστών αναπηρίας που παρατίθεται στο παράρτημα.»

- 33 Ο πίνακας των ποσοστών αναπηρίας καθορίζει, προβλέποντας ακριβή ποσοστά, το ποσοστό των διαφόρων τύπων διαρκούς αναπηρίας από τους οποίους μπορούν να προσβληθούν οι υπάλληλοι. Ορίζει επίσης ότι, για τις περιπτώσεις αναπηρίας που δεν προβλέπονται στον πίνακα, ο βαθμός αναπηρίας του υπαλλήλου καθορίζεται ανάλογα με τα ποσοστά που προβλέπονται στον πίνακα.
- 34 Το άρθρο 19 της ρυθμίσεως ορίζει ότι οι αποφάσεις οι σχετικές με την αναγνώριση της επαγγελματικής προελεύσεως της ασθένειας καθώς και με τον καθορισμό του βαθμού της διαρκούς αναπηρίας λαμβάνονται από την ΑΔΑ βάσει των συμπερασμάτων του ή των ιατρών που έχουν ορίσει τα θεσμικά όργανα και, αν το ζητήσει ο υπάλληλος, μετά από γνωμάτευση της υγειονομικής επιτροπής. Το άρθρο 23, παράγραφος 1, προβλέπει ότι η επιτροπή αυτή συγκροτείται από τρεις ιατρούς: ο πρώτος ορίζεται από την ΑΔΑ, ο δεύτερος από τον ενδιαφερόμενο υπάλληλο και ο τρίτος με κοινή συμφωνία των δύο πρώτων. Περαιτώνοντας τις εργασίες της, η υγειονομική επιτροπή διατυπώνει τα συμπεράσματά της σε έκθεση την οποία απευθύνει στην ΑΔΑ και στον υπάλληλο.

Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως που αντλείται από το παράνομο των εκθέσεων της υγειονομικής επιτροπής

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 35 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι οι εκθέσεις της υγειονομικής επιτροπής της 3ης Μαρτίου 1993 και της 12ης Ιανουαρίου 1995 είναι διτώς παράνομες.
- 36 Αφενός, κατά την προσφεύγουσα, διαβαθμίζοντας, με συγκεκριμένα ποσοστά, τις διάφορες αιτίες της ασθένειάς της αναλόγως της σοβαρότητάς τους, η υγειονομική επιτροπή υπερέβη τα όρια της εντολής που της ανέθεσε η ΑΔΑ. Συγκεκριμένα, με την τρίτη ερώτηση που διατύπωσε με το έγγραφο της 20ής Ιουνίου 1994, η ΑΔΑ ζήτησε από την επιτροπή να «αναφέρει αν [ήταν] επαρκώς αποδεδειγμένο ότι υφίσταται άμεση σχέση μεταξύ της ασθένειας και της ασκήσεως της επαγγελματικής δραστηριότητας της κ. S στις Κοινότητες».

Απαντώντας καταφατικώς στην ερώτηση αυτή με την έκθεση της 12ης Ιανουαρίου 1995, η υγειονομική επιτροπή εξάντλησε την εντολή της και, επομένως, δεν ήταν αρμόδια να προβεί στην εν λόγω διαβάθμιση την οποία δεν είχε ζητήσει η ΑΔΑ.

- 37 Αφετέρου, η διαβάθμιση αυτή ούτε προβλέπεται ούτε απαιτείται από το άρθρο 73 του ΚΥΚ, τα άρθρα 3, παράγραφος 2, και 12, παράγραφος 2, της ρυθμίσεως και τον πίνακα των ποσοστών αναπηρίας. Συναφώς, η προσφεύγουσα παραλέμπει στα επιχειρήματα που προβάλλει προς στήριξη του τρίτου λόγου ακυρώσεως. Υποστηρίζει ότι η υγειονομική επιτροπή παρανόησε τις έννοιες της επαγγελματικής νόσου και του ποσοστού αναπηρίας που προβλέπονται από τις εν λόγω διατάξεις και, επομένως, τα πορίσματά της είναι παράνομα (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 26ης Ιανουαρίου 1984, 189/82, Seiler κ.λπ. κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1984, σ. 229, και της 10ης Δεκεμβρίου 1987, 277/84, Jänsch κατά Επιτροπής, Συλλογή 1987, σ. 4923).
- 38 Το καθού υποστηρίζει, μεταξύ άλλων, ότι η προσφεύγουσα υιοθετεί μια υπερβολικά αυστηρή και τυπολατρική έννοια της «εντολής» που δόθηκε στην υγειονομική επιτροπή.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 39 Το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι το περιεχόμενο της αποστολής της υγειονομικής επιτροπής πρέπει να εξεταστεί υπό το φως των άρθρων 19 και 23 της ρυθμίσεως.
- 40 Κατά πάγια νομολογία, ο σκοπός των διατάξεων αυτών έγκειται στην ανάθεση σε ιατρούς εμπειρογνώμονες της κρίσεως επί όλων των ιατρικών ζητημάτων που έχουν σημασία στο πλαίσιο της λειτουργίας του ασφαλιστικού συστήματος που καθιερώνει η ρύθμιση. Οι διατάξεις αυτές μαρτυρούν την πρόθεση επιτεύξεως, σε περίπτωση διαφωνίας, της οριστικής διευθετήσεως όλων των ζητημάτων ιατρικής φύσεως (βλ., π.χ., τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 21ης Μαΐου 1981, 156/80, Morbelli κατά Επιτροπής, Συλλογή 1981, σ. 1357, σκέψεις 18 και 20, της 29ης Νοεμβρίου 1984, 265/83, Suss κατά Επιτροπής, Συλλογή 1984, σ. 4029, σκέψη 11, και της 4ης Οκτωβρίου 1991, C-185/90 P, Επιτροπή κατά Gill, Συλλογή 1991, σ. I-4779, σκέψη 24).

- 41 Από τη νομολογία αυτή προκύπτει ότι η υγειονομική επιτροπή έχει ευρεία αποστολή, στο πλαίσιο της οποίας καλείται να παράσχει στην ΑΔΑ όλες τις ιατρικές εκτιμήσεις που είναι απαραίτητες για τη λήψη της αποφάσεώς της σχετικά με την αναγνώριση της επαγγελματικής προελεύσεως της ασθένειας του υπαλλήλου καθώς και με τον καθορισμό του βαθμού της διαρκούς αναπηρίας του.
- 42 Ωστόσο, για λόγους αποτελεσματικότητας, ευκαταίο είναι να καθορίζει η ΑΔΑ, όταν ζητεί τη γνωμάτευση της υγειονομικής επιτροπής, με σαφή και συγκεκριμένη εντολή, τα σημεία επί των οποίων ζητεί οριστικές ιατρικές εκτιμήσεις. Εξάλλου, όταν της υποβάλλεται η έκθεση της υγειονομικής επιτροπής, η ΑΔΑ μπορεί, με συμπληρωματική εντολή, να διευκρινίσει τις ερωτήσεις της ή να θέσει νέες, ώστε να συγκεντρώσει όλες τις εκτιμήσεις που επιθυμεί (βλ. υπό το πνεύμα αυτό, την απόφαση του Πρωτοδικείου της 23ης Νοεμβρίου 1995, Τ-64/94, Μπενέκος κατά Επιτροπής, Συλλογή Υπ.Υπ. 1995, σ.ΠΙ-769, σκέψεις 46 έως 58). Στις περιπτώσεις αυτές, η υγειονομική επιτροπή υποχρεούται προφανώς να απαντήσει, κατά τρόπο σαφή και ακριβή, στις ερωτήσεις που έθεσε η ΑΔΑ. Ωστόσο, οι εντολές αυτές δεν μπορούν να εμποδίσουν την υγειονομική επιτροπή να ανακοινώσει στην ΑΔΑ συμπληρωματικές διαπιστώσεις ιατρικής φύσεως, δυνάμενες να τη διαφωτίσουν για τη λήψη της αποφάσεώς της.
- 43 Στην υπό κρίση περίπτωση, η υγειονομική επιτροπή, με τις εκθέσεις της 3ης Μαρτίου 1993 και της 12ης Ιανουαρίου 1995, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι τρεις παράγοντες είχαν συμβάλει στην εμφάνιση της ασθένειας της προσφεύγουσας. Η υγειονομική επιτροπή προέβη επίσης σε εκτίμηση, με συγκεκριμένα ποσοστά, της σοβαρότητας αυτών των παραγόντων.
- 44 Το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι, ακόμα και ελλείψει εντολής με την οποία να ζητείται ρητώς αυτή η εκτίμηση, η υγειονομική επιτροπή είχε την εξουσία, σύμφωνα με την αποστολή που της ανατίθεται από τα άρθρα 19 και 23 της ρυθμίσεως, να πληροφορήσει την ΑΔΑ σχετικά με τη διαπίστωση αυτή.
- 45 Όσον αφορά το επιχείρημα ότι η επίδικη διαβάθμιση ούτε προβλέπεται ούτε απαιτείται από το άρθρο 73 του ΚΥΚ, τα άρθρα 3, παράγραφος 2, και 12,

παράγραφος 2, της ρυθμίσεως και από τον πίνακα των ποσοστών αναπηρίας, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι το επιχείρημα αυτό αφορά τον τρίτο λόγο ακυρώσεως που προβάλλει η προσφεύγουσα. Επομένως, θα το εξετάσει στο πλαίσιο αυτού του λόγου ακυρώσεως.

- 46 Κατά συνέπεια, το πρώτος λόγος ακυρώσεως που προβάλλει η προσφεύγουσα είναι αβάσιμος.

Επί του δευτέρου λόγου ακυρώσεως που αντλείται από την παράβαση της υποχρέωσης αιτιολογήσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 47 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι οι εκθέσεις της υγειονομικής επιτροπής της 3ης Μαρτίου 1993 και της 12ης Ιανουαρίου 1995 είναι πλημμελώς αιτιολογημένες. Κατ' αυτήν, από τις εν λόγω εκθέσεις δεν προκύπτει κατά τρόπο κατανοητό ο σύνδεσμος μεταξύ των περιεχομένων σ' αυτές ιατρικών διαπιστώσεων και των συναγομένων συμπερασμάτων (απόφαση του Πρωτοδικείου της 12ης Ιουλίου 1990, T-154/89, Vidrányi κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. II-445, σκέψη 48).
- 48 Συγκεκριμένα, κατά την προσφεύγουσα, οι εκθέσεις αυτές δεν διευκρινίζουν τους λόγους για τους οποίους η υγειονομική επιτροπή, αφού προέβη στη διαπίστωση ότι υπήρχε επαρκώς άμεσος σύνδεσμος μεταξύ των επαγγελματικών δραστηριοτήτων και της ασθένειας της προσφεύγουσας — διαπίστωση επαρκή για τη συναγωγή του συμπεράσματος περί υπάρξεως επαγγελματικής νόσου (βλ. κατωτέρω σκέψη 64) —, συνέχισε τις εργασίες της και κατέληξε στο ότι η εν λόγω ασθένεια οφειλόταν κατά 20 % στις επαγγελματικές δραστηριότητες της προσφεύγουσας, κατά 30 % στα γεγονότα της ζωής της και κατά 50 % στην παθολογική προσωπικότητά της. Εξάλλου, οι διαπιστώσεις που περιέχονται στις εκθέσεις αυτές δεν εξηγούν ούτε τη μέθοδο βάσει της οποίας η υγειονομική επιτροπή προέβη στην ως άνω διαβάθμιση, ούτε την ποσοτική εκτίμηση των τριών αιτιών της ασθένειας της προσφεύγουσας, ούτε την έννοια των όρων «γεγονότα της ζωής» και «παθολογική προσωπικότητα».

- 49 Στο μέτρο που βασίζεται σε ιατρικές εκθέσεις οι οποίες πάσχουν λόγω πλημμελούς αιτιολογίας, και η απόφαση της ΑΔΑ της 11ης Απριλίου 1995 είναι παράνομη και, ως εκ τούτου, πρέπει να ακυρωθεί.
- 50 Το καθού αμφισβητεί το παραδεκτό αυτού του λόγου ακυρώσεως, προβάλλοντας ότι η προσφεύγουσα δεν τον επικαλέσθηκε με τη διοικητική ένστασή της (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 27ης Νοεμβρίου 1990, T-7/90, Kobor κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. II-721, σκέψεις 34 έως 36, της 12ης Μαρτίου 1996, T-361/94, Weir κατά Επιτροπής, Συλλογή Υπ.Υπ. 1996, σ. II-381, σκέψεις 27 έως 34, της 6ης Ιουνίου 1996, T-262/94, Baiwir κατά Επιτροπής, Συλλογή Υπ.Υπ. 1996, σ. II-739, σκέψεις 40, 41 και 42, και της 11ης Ιουνίου 1996, T-118/95, Anacoreta Corpeia κατά Επιτροπής, Συλλογή Υπ.Υπ. 1996, σ. II-835, σκέψη 43).
- 51 Εν πάση περιπτώσει, κατά το καθού, οι εκθέσεις της 3ης Μαρτίου 1993 και της 12ης Ιανουαρίου 1995 είναι επαρκώς αιτιολογημένες.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

— Επί του παραδεκτού του λόγου ακυρώσεως

- 52 Χωρίς να είναι απαραίτητο να εξεταστεί αν, με τη διοικητική της ένσταση, η προσφεύγουσα επικαλέσθηκε τον λόγο ακυρώσεως που αντλείται από την παράβαση της υποχρέωσης αιτιολογήσεως, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι ο λόγος αυτός πρέπει, εν πάση περιπτώσει, να κριθεί παραδεκτός.
- 53 Πράγματι, κατά πάγια νομολογία, ο λόγος ακυρώσεως που συνίσταται στην έλλειψη αιτιολογήσεως πράξεως κοινοτικού οργάνου αποτελεί λόγο ακυρώσεως δημοσίας τάξεως και, ως τοιούτος, μπορεί, κατά πάσα περίπτωση, να εξεταστεί αυτεπαγγέλτως από τον κοινοτικό δικαστή (βλ., μεταξύ άλλων, τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 20ής Μαρτίου 1959, 18/57, Nold κατά Ανωτάτης Αρχής, Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 323, της 1ης Ιουλίου 1986, 185/85, Usinor κατά Επιτροπής, Συλλογή 1986, σ. 2079, σκέψη 19, και της 20ής Φεβρουαρίου 1997, C-166/95 P, Επιτροπή κατά Daffix, η οποία δεν έχει ακόμα δημοσιευθεί στη Συλλογή, σκέψη 24, καθώς και την απόφαση του Πρωτοδικείου της 27ης Φεβρουαρίου 1997, T-106795, FFSA κ.λπ. κατά Επιτροπής, η

οποία δεν έχει ακόμα δημοσιευθεί στη Συλλογή, σκέψη 62). Κατά συνέπεια, ουδείς προσφεύγων δύναται να θεωρηθεί ότι επικαλείται τον λόγο αυτόν εκπροθέσμως συνεπεία αποκλειστικώς και μόνον του ότι δεν τον προέβαλε με τη διοικητική του ένσταση (απόφαση του Πρωτοδικείου της 14ης Ιουλίου 1994, T-534/93, Grynberg και Hall κατά Επιτροπής, Συλλογή Υπ.Υπ. 1994, σ. II-595, σκέψη 59, και προμνησθείσα απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση Επιτροπή κατά Daffix, σκέψη 25).

— Επί του βασίμου του λόγου ακυρώσεως

54 Πρέπει να υπενθυμιστεί ότι οι κατά κυριολεξία ιατρικής φύσεως εκτιμήσεις στις οποίες προβαίνει η υγειονομική επιτροπή πρέπει να θεωρούνται οριστικές εφόσον τηρήθηκαν οι νόμιμες προϋποθέσεις (προμνησθείσα απόφαση του Δικαστηρίου Suss κατά Επιτροπής, σκέψεις 9 έως 15, και απόφαση του Δικαστηρίου της 19ης Ιανουαρίου 1988, 2/87, Biedermann κατά Ελεγκτικού Συνεδρίου, Συλλογή 1988, σ. 143, σκέψη 8· προμνησθείσα απόφαση του Πρωτοδικείου Vidrányi κατά Επιτροπής, σκέψη 48, και αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 26ης Σεπτεμβρίου 1990, T-122/89, F. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. II-517, σκέψη 16, και της 14ης Ιανουαρίου 1993, T-88/91, F. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. II-13, σκέψη 39) και ότι δικαστικός έλεγχος χωρεί μόνον ως προς το νομότυπο της συγκροτήσεως και της λειτουργίας της επιτροπής αυτής (προμνησθείσες αποφάσεις Morbelli κατά Επιτροπής, σκέψεις 18 και 20, Suss κατά Επιτροπής, σκέψη 11, Biederman κατά Ελεγκτικού Συνεδρίου, σκέψη 8, και Επιτροπή κατά Gill, σκέψη 24), καθώς και ως προς το νομότυπο των γνωματεύσεών της. Συνεπώς, το Πρωτοδικείο είναι αρμόδιο να εξετάσει κατά πόσον η γνωμάτευση περιέχει αιτιολογία που να επιτρέπει να εκτιμηθούν τα δεδομένα επί των οποίων στηρίχθηκαν τα πορίσματα που περιλαμβάνει (απόφαση του Δικαστηρίου της 12ης Ιανουαρίου 1983, 257/81, K. κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1983, σ. 1, σκέψη 17) και κατά πόσον υφίσταται εύληπτος σύνδεσμος μεταξύ των ιατρικών διαπιστώσεων που περιλαμβάνει και των συμπερασμάτων στα οποία καταλήγει η υγειονομική επιτροπή (προμνησθείσα απόφαση Jänsch κατά Επιτροπής, σκέψη 15, και αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 27ης Φεβρουαρίου 1992, T-165/89, Plug κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-367, σκέψη 75, και της 30ής Μαΐου 1995, T-556/93, Saby κατά Επιτροπής, Συλλογή Υπ.Υπ., σ. II-375, σκέψη 35).

55 Υπό το φως αυτών ακριβώς των αρχών πρέπει να εξεταστεί κατά πόσον, εν προκειμένω, υφίσταται «εύληπτος σύνδεσμος» μεταξύ των ιατρικών διαπιστώσεων στις οποίες προέβη η υγειονομική επιτροπή και των συμπερασμάτων στα οποία κατέληξε.

- 56 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι στην έκθεση της υγειονομικής επιτροπής της 3ης Μαρτίου 1993 περιγράφονται λεπτομερώς οι διάφορες ιατρικές εξετάσεις στις οποίες υποβλήθηκε η προσφεύγουσα. Η υγειονομική επιτροπή έθεσε επανειλημμένως ερωτήσεις στην προσφεύγουσα και έλαβε υπόψη της τις σημειώσεις, παρατηρήσεις και σχόλιά της. Μελέτησε το σύνολο του φακέλου της καθώς και το ιατρικό ιστορικό της. Έτσι, μπόρεσε να διαπιστώσει, μεταξύ άλλων, ότι η προσφεύγουσα είχε ήδη υποστεί δύο κρίσεις καταθλίψεως τον (...) και τον (...)· ότι ήταν «εκ φύσεως λεπτολόγος και τελειοθηρική»· ότι δεν υπ[έφερε] την πίεση του άγχους στην εργασία της· ότι βρισκόταν σε κατάσταση «πλήρους εξαρτήσεως από τα φάρμακα»· και ότι το άγχος της οφειλόταν σε μια «δημιουργική (και μάλιστα καταστροφολογική) προεικόνιση του μέλλοντος».
- 57 Το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι το σύνολο των στοιχείων αυτών δείχνει επαρκώς τους λόγους για τους οποίους η υγειονομική επιτροπή μπόρεσε να προσδιορίσει και να εκτιμήσει τη σπουδαιότητα των διαφόρων αιτιών της ασθένειας της προσφεύγουσας. Συναφώς, πρέπει να διευκρινισθεί ότι, για τη διατύπωση των συμπερασμάτων τους, οι εμπειρογνώμονες που συγκρότησαν την υγειονομική επιτροπή στηρίχθηκαν όχι μόνον σε αντικειμενικά στοιχεία, όπως τα προαναφερθέντα, αλλά και στην πείρα που έχουν αποκτήσει στον συγκεκριμένο τομέα. Όμως, παρά τη βαρύτητα που έχει αυτή η πείρα, δεν μπορεί να αποτελέσει στοιχείο δυνάμενο να αιτιολογηθεί.
- 58 Κατά συνέπεια, πρέπει να απορριφθεί το επιχείρημα ότι οι επίδικες εκθέσεις δεν εξηγούν ούτε τους λόγους ούτε τη μέθοδο όσον αφορά τη διαβάθμιση των τριών αιτιών της ασθένειας της προσφεύγουσας.
- 59 Όσον αφορά την ακριβή έννοια των όρων «γεγονότα της ζωής» και «παθολογική προσωπικότητα», το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι η αποστολή της υγειονομικής επιτροπής περιορίζεται στη διατύπωση γνώμων καθαρά επιστημονικού χαρακτήρα, αποκλεισμένων των εκτιμήσεων νομικής φύσεως (βλ., π.χ., την απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Ιανουαρίου 1987, 76/84, Rienzli κατά Επιτροπής, Συλλογή 1987, σ. 315, σκέψεις 9 έως 12, και την προμνησθείσα απόφαση της 26ης Σεπτεμβρίου 1990, F. κατά Επιτροπής, σκέψη 15). Στην υπό κρίση περίπτωση, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι η έννοια των όρων «γεγονότα της ζωής» και «παθολογική προσωπικότητα» προκύπτει όχι μόνον από την κοινή σημασία των λέξεων αλλά και από τις ιατρικές διαπιστώσεις όσον αφορά, μεταξύ άλλων, την προσωπικότητα και το ιστορικό της προσφεύγουσας.

- 60 Κατά συνέπεια, πρέπει να γίνει δεκτό ότι στις εκθέσεις της υγειονομικής επιτροπής υφίσταται εύληπτος σύνδεσμος μεταξύ των ιατρικών διαπιστώσεων τις οποίες οι εκθέσεις αυτές περιέχουν και των συμπερασμάτων στα οποία καταλήγουν.
- 61 Συνεπώς, ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως που προβάλλει η προσφεύγουσα είναι αβάσιμος.

Επί του τρίτου λόγου ακυρώσεως που αντλείται από την παράβαση του άρθρου 73 του ΚΥΚ, των άρθρων 3, παράγραφος 2, και 12, παράγραφος 2, της ρυθμίσεως και του πίνακα των ποσοστών αναπηρίας

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 62 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η διαδικασία που προβλέπεται από το άρθρο 73 του ΚΥΚ, τα άρθρα 3, παράγραφος 2, και 12, παράγραφος 2, της ρυθμίσεως και από τον πίνακα των ποσοστών αναπηρίας περιλαμβάνει δύο διαφορετικά στάδια.
- 63 Στο πρώτο στάδιο καθορίζεται κατά πόσον η ασθένεια του υπαλλήλου συνιστά επαγγελματική νόσο υπό την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, της ρυθμίσεως. Προς τούτο, η ΑΔΑ και, ενδεχομένως, η υγειονομική επιτροπή οφείλουν να εξακριβώσουν αν είναι επαρκώς αποδεδειγμένο ότι η ασθένεια του υπαλλήλου έχει ως προέλευση ή ως αφορμή την άσκηση των καθηκόντων του στην υπηρεσία των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Εφόσον διαπιστωθεί αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της ασθένειας και των επαγγελματικών δραστηριοτήτων, ο υπάλληλος δικαιούται την αποζημίωση αναπηρίας που προβλέπεται από το άρθρο 73, παράγραφος 2, του ΚΥΚ.
- 64 Προς απόδειξη αυτής της αιτιώδους συνάφειας, καμία διάταξη δεν απαιτεί να αποτελεί η άσκηση των καθηκόντων τη μοναδική, ουσιώδη ή καθοριστική αιτία της ασθένειας του υπαλλήλου, Αντιθέτως, σύμφωνα με την προμνη-

σθείσα απόφαση Plug κατά Επιτροπής (σκέψη 81), αυτή η αιτιώδης συνάφεια υφίσταται εφόσον η παθολογική κατάσταση του υπαλλήλου παρουσιάζει επαρκώς άμεση σχέση με τα καθήκοντα που ασκούσε. Συναφώς, η προμνησθείσα απόφαση Seiler κ.λπ. κατά Συμβουλίου, την οποία επικαλείται το καθού στη σκέψη 74 κατωτέρω, δεν έχει σχέση με το υπό κρίση ζήτημα. Αφενός, η απόφαση αυτή περιορίστηκε αυστηρώς στην ερμηνεία της έννοιας της επαγγελματικής νόσου στην περίπτωση επιδεινώσεως ήδη υφισταμένης ασθένειας. Αφετέρου, η απόφαση αυτή προηγήθηκε της αποφάσεως Plug κατά Επιτροπής και, επομένως, ανατράπηκε από την τελευταία αυτή απόφαση.

- 65 Εν πάση περιπτώσει, κατά την προσφεύγουσα είναι, εν προκειμένω, επαρκώς αποδεδειγμένο ότι η ασθένεια της προσφεύγουσας αποτελεί επαγγελματική νόσο. Τόσο στην έκθεση της 3ης Μαρτίου 1993 όσο και στην έκθεση της 12ης Ιανουαρίου 1995, η υγειονομική επιτροπή διαπίστωσε την ύπαρξη άμεσης σχέσης μεταξύ της ασθένειας της προσφεύγουσας και της ασκήσεως των καθηκόντων της στις Κοινότητες.
- 66 Το δεύτερο στάδιο της διαδικασίας συνίσταται στον προσδιορισμό του ποσοστού της διαρκούς αναπηρίας από την οποία πάσχει ο υπάλληλος και στον υπολογισμό, βάσει του ποσοστού αυτού, του ύψους της αποζημιώσεως αναπηρίας που θα του καταβληθεί δυνάμει του άρθρου 73, παράγραφος 2, του ΚΥΚ.
- 67 Συναφώς, η προσφεύγουσα υπενθυμίζει ότι, κατά το άρθρο 73, παράγραφος 2, στοιχείο γ', ο υπάλληλος που πάσχει από μερική διαρκή αναπηρία δικαιούται μέρος της αποζημιώσεως αναπηρίας που προβλέπεται για την περίπτωση ολικής διαρκούς αναπηρίας, ότι, σύμφωνα με το άρθρο 12, παράγραφος 2, της ρυθμίσεως, το μέρος αυτό της αποζημιώσεως καθορίζεται σε συνάρτηση προς το ποσοστό αναπηρίας του υπαλλήλου και ότι το ποσοστό αυτό καθορίζεται με βάση — ή κατ' αναλογίαν προς — τον πίνακα των ποσοστών αναπηρίας (απόφαση του Δικαστηρίου της 2ας Οκτωβρίου 1979, 152/77, Β. κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1979/II, σ. 393).
- 68 Από τη διαδικασία αυτή προκύπτει ότι ο παράγων που έχει σχέση με την άσκηση των επαγγελματικών δραστηριοτήτων λαμβάνεται υπόψη μόνο στο πρώτο στάδιο, για να διαπιστωθεί κατά πόσον υφίσταται επαρκώς άμεση σχέση μεταξύ της ασθένειας του υπαλλήλου και της ασκήσεως των καθηκόντων του στην υπηρεσία των Κοινοτήτων. Αντιθέτως, ο παράγων αυτός δεν

ασκεί καμία επιρροή στο δεύτερο στάδιο. Συγκεκριμένα, σε περίπτωση μερικής διαρκούς αναπηρίας, το μέρος του ποσού της αποζημίωσης που προβλέπεται από το άρθρο 73, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του ΚΥΚ πρέπει υποχρεωτικά να αντιστοιχεί στο ποσοστό αναπηρίας του υπαλλήλου.

- 69 Κατά συνέπεια, το ποσό της αποζημίωσης αναπηρίας της προσφεύγουσας έπρεπε να υπολογιστεί με βάση ολόκληρο το ποσοστό αναπηρίας της, ήτοι 30 %. Το ποσό αυτό έπρεπε, συνεπώς, να αντιπροσωπεύει το 30 % της αποζημίωσης που προβλέπεται σε περίπτωση ολικής διαρκούς αναπηρίας.
- 70 Όμως, στην υπό κρίση περίπτωση, η ΑΔΑ έλαβε παρανόμως υπόψη τον επαγγελματικό παράγοντα και στο δεύτερο στάδιο της διαδικασίας. Συγκεκριμένα, για να υπολογίσει το ποσό της αποζημίωσης αναπηρίας της προσφεύγουσας, πολλαπλασίασε το ποσοστό αναπηρίας της (30 %) μόνο με το μέρος που αντιστοιχούσε στις επαγγελματικής φύσεως αιτίες της ασθένειάς της (20 %), μη λαμβάνοντας υπόψη το μέρος που αντιστοιχούσε στις μη επαγγελματικής φύσεως αιτίες της εν λόγω ασθένειας, ήτοι στην παθολογική προσωπικότητά της (50 %) και στα γεγονότα της ζωής της (30 %).
- 71 Έτσι, το καθού δεν τήρησε την ανωτέρω περιγραφείσα διαδικασία και, ως εκ τούτου, παρέβη τις διατάξεις που επικαλείται η προσφεύγουσα στο πλαίσιο του παρόντος λόγου ακυρώσεως.
- 72 Απαντώντας στα επιχειρήματα της προσφεύγουσας, το καθού αναπτύσσει μια κύρια άποψη και μια επικουρική άποψη.
- 73 Κυρίως, υποστηρίζει ότι ο σκοπός του ασφαλιστικού καθεστώτος που προβλέπεται από το άρθρο 73 του ΚΥΚ και από τη ρύθμιση συνίσταται στην αποζημίωση των υπαλλήλων στο μέτρο που η ασθένειά τους οφείλεται στην άσκηση των καθηκόντων τους στην υπηρεσία των Κοινοτήτων. Επομένως, το ανώτατο ποσό της αποζημίωσης που μπορούσε να καταβάλει στην προσφεύγουσα εν προκειμένω έπρεπε να αντιστοιχεί στο μέρος εκείνο της

μερικής διαρκούς αναπηρίας της (30 %) που είχε προκληθεί από την άσκηση των καθηκόντων της (20 %). Συνεπώς, το ποσό αυτό αντιστοιχούσε στο 6 % (30 % x 20 %) της αποζημίωσης που προβλέπεται σε περίπτωση ολικής διαρκούς αναπηρίας.

- 74 Επικουρικώς, για την περίπτωση που θα κρινόταν ότι οι διατάξεις του ΚΥΚ δεν της επέτρεπαν να κατατιμήσει το ποσό της αποζημίωσης που έπρεπε να καταβληθεί στην προσφεύγουσα, το καθού θεωρεί ότι η προσφεύγουσα δεν μπορεί να αξιώσει καμία αποζημίωση δυνάμει του άρθρου 73 του ΚΥΚ. Συγκεκριμένα, στην περίπτωση αυτή, η ασθένεια της προσφεύγουσας δεν αποτελεί επαγγελματική νόσο υπό την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, της ρυθμίσεως. Συναφώς, το καθού παραπέμπει στην προμνησθείσα απόφαση Seiler κ.λπ. κατά Συμβουλίου (σκέψη 19), με την οποία, κατά την άποψη του καθού, το Δικαστήριο έκρινε ότι, όταν η ασθένεια του υπαλλήλου οφείλεται σε πλείονες παράγοντες τόσο επαγγελματικούς όσο και εξωεπαγγελματικούς, η ΑΔΑ και, ενδεχομένως, η υγειονομική επιτροπή δεν μπορούν να θεωρήσουν ότι υφίσταται επαγγελματική νόσος παρά μόνον υπό την προϋπόθεση ότι η άσκηση των καθηκόντων στην υπηρεσία των Κοινοτήτων εμφανίζει τη «στενότερη σχέση» με την ασθένεια του υπαλλήλου. Το κριτήριο όμως αυτό δεν πληρούται στην υπό κρίση περίπτωση.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 75 Προκαταρκτικώς, πρέπει να υπενθυμιστεί ότι, στο πλαίσιο του καθεστώτος ασφαλίσεως έναντι των κινδύνων επαγγελματικής νόσου που θεσπίζει ο ΚΥΚ, το δικαίωμα επί των παροχών που προβλέπει το άρθρο 73, παράγραφος 2, του ΚΥΚ αναγνωρίζεται στους υπαλλήλους μόνον εάν είναι εκ των προτέρων αποδεδειγμένο ότι η ασθένειά τους συνιστά «επαγγελματική νόσο» υπό την έννοια του άρθρου 3 της ρυθμίσεως.
- 76 Ενόψει των επιχειρημάτων που προέβαλαν οι διάδικοι, το Πρωτοδικείο κρίνει σκόπιμο να υπενθυμίσει, καταρχάς, το περιεχόμενο της εννοίας «επαγγελματική νόσος» που αφορά το άρθρο 3 της εν λόγω ρυθμίσεως.

- 77 Η παράγραφος 1 του εν λόγω άρθρου ορίζει ότι οι νόσοι που περιέχονται στον «ευρωπαϊκό πίνακα των επαγγελματικών νόσων», που μνημονεύθηκε ανωτέρω στη σκέψη 31, αποτελούν επαγγελματικές νόσους «εφόσον, κατά την επαγγελματική του δραστηριότητα στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες, ο υπάλληλος διατρέχει τον κίνδυνο να προσβληθεί από αυτές τις νόσους». Η παράγραφος 2 προβλέπει ότι νόσος η οποία δεν περιέχεται στον προμνησθέντα πίνακα συνιστά επίσης επαγγελματική νόσο «όταν αποδεικνύεται επαρκώς ότι προκαλείται από την άσκηση ή με αφορμή την άσκηση των καθηκόντων στην υπηρεσία των Κοινοτήτων».
- 78 Από τη διάταξη αυτή, καθώς και από τον κατάλογο των αναπηριών που περιέχονται στον πίνακα των ποσοστών αναπηρίας, προκύπτει ότι η έννοια της επαγγελματικής νόσου καλύπτει ένα ευρύτατο φάσμα παθολογικών καταστάσεων.
- 79 Έτσι, αν η ασθένεια του υπαλλήλου έχει ως μοναδική, ουσιώδη, καθοριστική ή κύρια αφορμή την άσκηση των καθηκόντων του, συνιστά επαγγελματική νόσο υπό την έννοια του ως άνω άρθρου 3, παράγραφος 2 (βλ., υπό το πνεύμα αυτό, τις προμνησθείσες αποφάσεις Seiler κ.λπ. κατά Συμβουλίου, σκέψη 19, και Μπενέκος κατά Επιτροπής, σκέψη 46).
- 80 Ωστόσο, η πρακτική αποτελεσματικότητα της διατάξεως αυτής θα αναιρείτο αν η αναγνώριση της επαγγελματικής προελεύσεως της ασθένειας ενός υπαλλήλου περιοριζόταν μόνον στην περίπτωση αυτή. Πράγματι, υπάρχουν πλέον περίπλοκες καταστάσεις, στις οποίες η ασθένεια του υπαλλήλου οφείλεται σε διάφορες αιτίες, επαγγελματικές και εξωεπαγγελματικές, φυσικές ή ψυχικές, καθεμία από τις οποίες συνετέλεσε στην εκδήλωσή της. Στην περίπτωση αυτή, εναπόκειται στην υγειονομική επιτροπή να καθορίσει αν η άσκηση των καθηκόντων στην υπηρεσία των Κοινοτήτων — ανεξαρτήτως, εξάλλου, της εκτίμησεως της βαρύτητας του παράγοντος αυτού σε σχέση προς τους εξωεπαγγελματικούς παράγοντες — εμφανίζει άμεση σχέση με την ασθένεια του υπαλλήλου, π.χ. αν ο παράγοντας αυτός υπήρξε η αφορμή της εκδηλώσεως της ασθένειας (βλ., υπό το πνεύμα αυτό, τις προμνησθείσες αποφάσεις K. κατά Συμβουλίου, σκέψη 20, Rienzi κατά Επιτροπής, σκέψη 10, και Plug κατά Επιτροπής, σκέψη 81).

- 81 Στην υπό κρίση περίπτωση, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι, αποφασίζοντας να χορηγήσει στην προσφεύγουσα αποζημίωση δυνάμει του άρθρου 73, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του ΚΥΚ, η ΑΔΑ αναγνώρισε ότι η προσφεύγουσα έπασχε από επαγγελματική νόσο υπό την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, της ρυθμίσεως.
- 82 Κατά συνέπεια, πρέπει να εξεταστεί κατά πόσον η μέθοδος την οποία χρησιμοποίησε η ΑΔΑ για τον υπολογισμό αυτής της αποζημιώσεως είναι σύμφωνη προς το άρθρο 73, παράγραφος 2, του ΚΥΚ, το άρθρο 12 της ρυθμίσεως και τον πίνακα των ποσοστών αναπηρίας.
- 83 Συναφώς, πρέπει να ληφθεί υπόψη ο σκοπός και η φύση των διατάξεων αυτών.
- 84 Αφενός, η κάλυψη που προβλέπει το άρθρο 73 στηρίζεται σε γενικό ασφαλιστικό σύστημα (απόφαση του Δικαστηρίου της 8ης Οκτωβρίου 1986, 169/83 και 136/84, Leussink-Brummelhuis κατά Επιτροπής, Συλλογή 1986, σ. 2801, σκέψη 11). Όπως ορθώς υπογράμμισε το καθού, ο σκοπός του συστήματος αυτού συνίσταται, κυρίως, στην αποζημίωση των υπαλλήλων στο μέτρο που η ασθένεια που προκάλεσε τη διαρκή αναπηρία τους οφείλεται στην άσκηση των καθηκόντων τους στην υπηρεσία των Κοινοτήτων.
- 85 Αφετέρου, το άρθρο 73, παράγραφος 2, του ΚΥΚ, το άρθρο 12 της ρυθμίσεως και ο πίνακας των ποσοστών αναπηρίας πρέπει, για να μην αναιρείται η πρακτική αποτελεσματικότητά τους, να καθιστούν δυνατό να αντικατοπτρίζεται, στο επίπεδο της αποζημιώσεως των υπαλλήλων, το φάσμα των διαφόρων παθολογικών καταστάσεων που καλύπτει το άρθρο 3, παράγραφος 2.
- 86 Εξάλλου, το Πρωτοδικείο παρατηρεί ότι η εκτίμηση αυτή επιβεβαιώνεται και από τη διατύπωση του άρθρου 3 της ρυθμίσεως και, ειδικότερα, από την παράγραφο 1 του άρθρου αυτού. Πράγματι, από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι η έννοια της «επαγγελματικής νόσου» στηρίζεται στην ύπαρξη συνάφειας μεταξύ, αφενός, της παθολογικής καταστάσεως του υπαλλήλου και, αφετέρου, της ασκήσεως των καθηκόντων του στην υπηρεσία των Κοινοτήτων. Εξάλλου, η ασθένεια μπορεί να θεωρηθεί ως επαγγελματική νόσος μόνον «εφόσον» υπάρχει αυτή η συνάφεια.

- 87 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι, όταν η υγειονομική επιτροπή διαπιστώνει ότι πλείονες αιτίες, επαγγελματικές και εξωεπαγγελματικές, έχουν συμβάλει άμεσα, η καθεμία, στην εκδήλωση της ασθένειας του υπαλλήλου, η ΑΔΑ οφείλει να λάβει υπόψη της αυτήν την ιατρική διαπίστωση για τον υπολογισμό του ποσού της αποζημιώσεως του άρθρου 73, παράγραφος 2, του ΚΥΚ.
- 88 Εξάλλου, δεν μπορεί να αποκλεισθεί το ενδεχόμενο να θεωρήσει η υγειονομική επιτροπή, βάσει των διαφόρων εξετάσεων τις οποίες διενεργεί ή της πείρας της στον συγκεκριμένο τομέα, ότι έχει τη δυνατότητα να εκτιμήσει ή να προσδιορίσει ποσοτικώς, κατά τον ένα ή τον άλλο τρόπο, τη σημασία του ρόλου που διαδραμάτισε η άσκηση των καθηκόντων για την εκδήλωση της ασθένειας του υπαλλήλου. Όταν μια τέτοια εκτίμηση προκύπτει σαφώς και επακριβώς από τα πορίσματα της υγειονομικής επιτροπής, η ΑΔΑ έχει τη δυνατότητα να την ακολουθήσει κατά τον υπολογισμό της προμνησθείσας αποζημιώσεως.
- 89 Κατά συνέπεια, ορθώς η ΑΔΑ αποφάσισε, βάσει του άρθρου 73 του ΚΥΚ και της ρυθμίσεως, να χορηγήσει στην προσφεύγουσα αποζημίωση αντιστοιχούσα στο 6 % της αποζημιώσεως που προβλέπεται για την περίπτωση της ολικής διαρκούς αναπηρίας.
- 90 Επομένως, ο τρίτος λόγος ακυρώσεως που προβάλλει η προσφεύγουσα είναι αβάσιμος.

Επί του τετάρτου λόγου ακυρώσεως που αντλείται από την παραβίαση της αρχής της ισότητας

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 91 Το καθού αμφισβητεί το παραδεκτό του παρόντος λόγου ακυρώσεως, προβάλλοντας ότι η προσφεύγουσα δεν τον επικαλέσθηκε με την από 5 Ιουλίου 1995 διοικητική ένστασή της.

- 92 Απαντώντας στο επιχείρημα αυτό, η προσφεύγουσα, παραπέμποντας, μεταξύ άλλων, στις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 30ής Οκτωβρίου 1974, 188/73, Grassi κατά Συμβουλίου (Συλλογή τόμος 1974, σ. 445), και της 1ης Ιουλίου 1976, 58/75, Sergy κατά Επιτροπής (Συλλογή τόμος 1976, σ. 419), υποστηρίζει ότι ο παρών λόγος ακυρώσεως δεν μεταβάλλει ούτε την αιτία ούτε το αντικείμενο της διοικητικής ενστάσεώς της. Συγκεκριμένα, σκοπός του είναι η αμφισβήτηση του κύρους της διαβαθμίσεως των τριών αιτιών της ασθένειάς της, στην οποία προέβη η υγειονομική επιτροπή. Όμως, με τη διοικητική της ένσταση, είχε ήδη ρητώς επικρίνει αυτή τη διαβάθμιση. Με την υπό κρίση προσφυγή, απλώς οργάνωσε τις αιτιάσεις της κατά διαφορετικό τρόπο, διατυπώνοντας ειδικό μεν λόγο ακυρώσεως, στενά όμως συνδεδεμένο με τον τρίτο λόγο ακυρώσεως.
- 93 Ως προς την ουσία, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η μέθοδος που χρησιμοποίησε η ΑΔΑ για τον υπολογισμό του ποσού της αποζημιώσεώς της αντιβαίνει στην αρχή της ισότητας. Προς στήριξη του ισχυρισμού της προβάλλει τέσσερα επιχειρήματα.
- 94 Πρώτον, η μέθοδος αυτή έχει ως αποτέλεσμα να καθιστά το ύψος της αποζημιώσεως που προβλέπεται από το άρθρο 73, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του ΚΥΚ αντιστρόφως ανάλογο της βαρύτητας των εξωεπαγγελματικών αιτιών της ασθένειας των υπαλλήλων. Συγκεκριμένα, σε περίπτωση επαγγελματικής νόσου, οι υπάλληλοι οι οποίοι, λόγω της προσωπικότητάς τους και των γεγονότων της ζωής τους, κατέστησαν περισσότερο ευάλωτοι σε ορισμένες συνθήκες εργασίας εντός των Κοινοτήτων εισπράτουν, λόγω του ότι δεν λαμβάνονται υπόψη οι εξωεπαγγελματικές αιτίες της ασθένειάς τους, αποζημίωση μικρότερη εκείνης την οποία μπορούν να εισπράξουν οι υπάλληλοι που δεν εμφανίζουν τον ίδιο τύπο προσωπικότητας ή δεν έχουν γνωρίσει τις ίδιες εμπειρίες στη ζωή τους. Αυτή η διαφορά μεταχειρίσεως είναι αδικαιολόγητη. Κατά την προσφεύγουσα, σκοπός του άρθρου 73 του ΚΥΚ και της ρυθμίσεως είναι η παροχή όμοιας καλύψεως έναντι των κινδύνων επαγγελματικής νόσου σε όλους τους υπαλλήλους, ασχέτως της προσωπικότητάς τους ή των εμπειριών της ζωής τους.
- 95 Δεύτερον, η επικρινόμενη μέθοδος οδηγεί σε διαφοροποίηση, χωρίς αντικειμενική δικαιολογία, του ύψους της αποζημιώσεως που προβλέπεται από το άρθρο 73, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του ΚΥΚ, αναλόγως του αν πρόκειται για επαγγελματική νόσο ή για «επαγγελματική» επιδείνωση προϋπάρχουσας νόσου. Συγκεκριμένα, στην περίπτωση υπαλλήλου ο οποίος, όπως η προσφεύγουσα, προσεβλήθη από επαγγελματική νόσο αφού ανέλαβε υπηρέσια στις

Κοινότητες, το ύψος της αποζημιώσεως καθορίζεται μόνο βάσει του μέρους εκείνου του ποσοστού μερικής διαρκούς αναπηρίας που οφείλεται στην άσκηση των καθηκόντων του στην υπηρεσία των Κοινοτήτων. Αντιθέτως, στην περίπτωση υπαλλήλου ο οποίος, προτού αναλάβει υπηρεσία στις Κοινότητες, είχε προσβληθεί από ασθένεια λόγω της παθολογικής προσωπικότητάς του και των γεγονότων της ζωής του και του οποίου η προϋπάρχουσα ασθένεια επιδεινώθηκε εξ αιτίας της ασκήσεως των καθηκόντων του, το ύψος της αποζημιώσεώς του υπολογίζεται βάσει του ολικού ποσοστού της μερικής διαρκούς αναπηρίας του, συμπεριλαμβανομένου του μέρους εκείνου του ποσοστού που αφορά τις εξωεπαγγελματικές αιτίες αυτής της αναπηρίας (παθολογική προσωπικότητα και γεγονότα της ζωής).

96 Τρίτον, ούτε ο ΚΥΚ, ούτε η ρύθμιση, ούτε η ΑΔΑ, ούτε καν η υγειονομική επιτροπή δεν καθορίζουν τη μέθοδο σύμφωνα με την οποία η υγειονομική επιτροπή οφείλει να προβεί στην εξακρίβωση και στη διαβάθμιση των διαφόρων παραγόντων που συνέβαλαν στην εκδήλωση της επαγγελματικής ασθένειας από την οποία έχει προσβληθεί ο υπάλληλος. Όμως, μόνον με τον εκ των προτέρων καθορισμό αυτής της μεθόδου μπορεί να αποφευχθεί το ενδεχόμενο να επιφυλάξει η υγειονομική επιτροπή διαφορετική μεταχείριση σε όμοιες ή παρεμφερείς καταστάσεις.

97 Τέταρτον, η διαβάθμιση, με συγκεκριμένα ποσοστά, των τριών αιτιών της ασθένειας της προσφεύγουσας έχει ιδιαίτερα θεωρητικό χαρακτήρα. Η ασθένεια αυτή αποτελεί τη συνέπεια ενός συνδυασμού παραγόντων στενά συνδεδεμένων μεταξύ τους και, επομένως, είναι αδύνατον να καθοριστεί αν, ελλείψει ενός από τους παράγοντες αυτούς, θα είχε εκδηλωθεί η ασθένεια της προσφεύγουσας.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

98 Το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι, κατά πάγια νομολογία, ο κανόνας της συμφωνίας μεταξύ της διοικητικής ενστάσεως και της προσφυγής επιβάλλει, για να είναι παραδεκτή η προσφυγή, να έχουν οι ισχυρισμοί που προβάλλονται ενώπιον του κοινοτικού δικαστή ήδη προβληθεί και στο στάδιο της προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασίας, ούτως ώστε να είναι σε θέση η ΑΔΑ

να γνωρίζει κατά τρόπο αρκετά ακριβή τις αιτιάσεις που διατυπώνει ο ενδιαφερόμενος κατά της αμφισβητούμενης απόφασως. Από τη νομολογία προκύπτει επίσης ότι δεν μπορούν μεν τα αιτήματα που υποβάλλονται ενώπιον του κοινοτικού δικαστή να περιλαμβάνουν παρά «αμφισβητήσεις» που στηρίζονται στην ίδια αιτία με τις αμφισβητήσεις που προβλήθηκαν στην ένσταση, οι αμφισβητήσεις εντούτοις αυτές μπορούν να αναπτυχθούν ενώπιον του κοινοτικού δικαστή με την προβολή λόγων ακυρώσεως και επιχειρημάτων που δεν περιλαμβάνονται αναγκαστικά στην ένσταση, συνδέονται όμως στενά με αυτήν (βλ., μεταξύ άλλων, την απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Μαρτίου 1989, 133/88, Del Amo Martinez κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή 1989, σ. 689, σκέψεις 9 και 10, την απόφαση του Πρωτοδικείου της 29ης Μαρτίου 1990, T-57/89, Αλεξανδράκης κατά Επιτροπής, σκέψεις 9 και 10, και την προμνησθείσα απόφαση Allo κατά Επιτροπής, σκέψη 26).

- 99 Πρέπει επίσης να υπομνησθεί ότι, εφόσον η διαδικασία που προηγείται της δίκης έχει άτυπο χαρακτήρα, οι δε ενδιαφερόμενοι ενεργούν, γενικά, στο στάδιο αυτό χωρίς την επικουρία δικηγόρου, η διοίκηση δεν πρέπει να εξετάζει τις ενστάσεις κατά τρόπο συσταλτικό, αλλά, αντιθέτως, να τις ερευνά με ευρύ πνεύμα (προμνησθείσα απόφαση Del Amo Martinez κατά Κοινοβουλίου, σκέψη 11).
- 100 Εν προκειμένω, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι η διοικητική ένσταση που υπέβαλε η προσφεύγουσα στις 5 Ιουλίου 1995 όχι μόνο δεν αναφέρεται στον λόγο ακυρώσεως που αντλείται από την παραβίαση της αρχής της ισότητας, αλλ' ούτε περιέχει κανένα στοιχείο από το οποίο να μπορούσε το καθού να συναγάγει, έστω και προσπαθώντας να ερμηνεύσει την ένσταση με ευρύ πνεύμα, ότι η προσφεύγουσα είχε την πρόθεση να επικαλεστεί την αρχή αυτή.
- 101 Υπό τις συνθήκες αυτές, ο τέταρτος λόγος ακυρώσεως που προβάλλει η προσφεύγουσα πρέπει να κριθεί απαράδεκτος.
- 102 Από το σύνολο των ανωτέρω σκέψεων προκύπτει ότι είναι απορριπτέο το αίτημα της προσφεύγουσας με το οποίο ζητείται η ακύρωση της αποφάσεως του καθού της 11ης Απριλίου 1995, στο μέτρο που με την απόφαση αυτή λαμβάνεται υπόψη ποσοστό αναπηρίας 6 % για τον υπολογισμό της αποζημιώσεως του άρθρου 73 του ΚΥΚ.

Επί του αιτήματος να υποχρεωθεί το καθού να καταβάλει ποσό 1 973 541 BFR

- 103 Με το υπόμνημα απαντήσεως, η προσφεύγουσα ζητεί επίσης να υποχρεωθεί το καθού να καταβάλει ποσό 1 973 541 BFR (βλ. ανωτέρω σκέψη 19). Το αίτημα αυτό αποσκοπεί στην αποκατάσταση της ζημίας που η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι της προξένησαν τα διάφορα σφάλματα και παραλείψεις του καθού κατά την εξέταση του φακέλου της.
- 104 Συναφώς, το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι, κατά το άρθρο 44 του Κανονισμού Διαδικασίας του, οι διάδικοι υποχρεούνται να καθορίσουν, με το εισαγωγικό της δίκης έγγραφο, το αντικείμενο της διαφοράς. Έστω και αν οι διατάξεις του άρθρου 48, παράγραφος 2, του ιδίου κανονισμού επιτρέπουν, υπό ορισμένες περιστάσεις, την προβολή νέων ισχυρισμών κατά τη διάρκεια της δίκης, οι διατάξεις αυτές δεν μπορούν, κατά κανένα τρόπο, να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι επιτρέπουν στον προσφεύγοντα να υποβάλει στον κοινοτικό δικαστή νέα αιτήματα και να μεταβάλει έτσι το αντικείμενο της διαφοράς (βλ., π.χ., αποφάσεις του Δικαστηρίου της 25ης Σεπτεμβρίου 1979, 232/78, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλογή τόμος 1979/II, σ. 323, σκέψη 3, και της 18ης Οκτωβρίου 1979, 125/78, Gema κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1979, σ. 537, σκέψη 26, καθώς και αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 18ης Σεπτεμβρίου 1992, T-28/90, Asia Motor France κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-2285, σκέψη 43, και της 5ης Ιουνίου 1996, T-398/94, Kahn Scheer-vaart κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. II-477, σκέψη 20).
- 105 Όμως, στην υπό κρίση περίπτωση, η προσφεύγουσα, κατά τη διάρκεια της δίκης, προσέθεσε στα αιτήματα ακυρώσεως και αίτημα αποζημιώσεως, με συνέπεια να μεταβληθεί η φύση της αρχικής διαφοράς (απόφαση του Πρωτοδικείου της 21ης Μαρτίου 1996, T-10/95, Chehab κατά Επιτροπής, Συλλογή Υπ.Υπ. 1996, σ. II-419, σκέψη 66).
- 106 Εξάλλου, πρέπει να παρατηρηθεί ότι το ως άνω αίτημα δεν εμφανίζει στενό σύνδεσμο με τα ακυρωτικά αιτήματα. Συνεπώς, εφόσον πρόκειται περί υπαλληλικής διαφοράς, το παραδεκτό της προσφυγής εξαρτάται από τη σύννομη

διεξαγωγή της προκαταρκτικής διοικητικής διαδικασίας των άρθρων 90 και 91 του ΚΥΚ. Η διαδικασία αυτή έπρεπε οπωσδήποτε να αρχίσει με την εκ μέρους της προσφεύγουσας υποβολή αιτήματος προς την ΑΔΑ για την αποκατάσταση της προκληθείσας ζημίας και να συνεχιστεί, ενδεχομένως, με την υποβολή διοικητικής ενστάσεως βάλλουσας κατά της αποφάσεως περί απορρίψεως του αιτήματος (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 25ης Σεπτεμβρίου 1991, T-5/90, Marcati κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. II-731, σκέψεις 49 και 50, της 16ης Ιουλίου 1992, T-1/91, Della Pietra κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-2145, σκέψη 34, και της 8ης Ιουνίου 1993, T-50/92, Fiorani κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή σ. II-555, σκέψεις 45 και 46, καθώς και προμνησθείσες αποφάσεις Weir κατά Επιτροπής, σκέψη 48, και Chehab κατά Επιτροπής, σκέψη 67).

- ¹⁰⁷ Στην υπό κρίση, όμως, περίπτωση, δεν υπήρξε τέτοια προκαταρκτική διοικητική διαδικασία.
- ¹⁰⁸ Συνεπώς, το αίτημα της προσφεύγουσας με το οποίο ζητείται να υποχρεωθεί το καθού να καταβάλει ποσό 1 973 541 BFR είναι απαράδεκτο.
- ¹⁰⁹ Τέλος, όσον αφορά το αίτημα να μην περιληφθεί στη δικογραφία το κείμενο της ιατρικής εκθέσεως του Δρ. De Meersman της 4ης Δεκεμβρίου 1990 (βλ. ανωτέρω σκέψη 24), εφόσον η παρούσα απόφαση δεν στηρίζεται στο εν λόγω έγγραφο, δεν χρειάζεται να αποφανθεί το Πρωτοδικείο επί του αιτήματος αυτού.
- ¹¹⁰ Από τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει ότι η προσφυγή είναι απορριπτέα στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 111 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Ωστόσο, σύμφωνα με το άρθρο 88 του ίδιου κανονισμού, στις διαφορές μεταξύ των Κοινοτήτων και των υπαλλήλων τους, τα όργανα φέρουν τα έξοδά τους. Κατά συνέπεια, κάθε διάδικος θα φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τέταρτο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει την προσφυγή.
- 2) Κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

Lenaerts

Lindh

Cooke

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 9 Ιουλίου 1997.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

H. Jung

K. Lenaerts